

VALİLER BULUŞMASI

Prof. Dr.

NUMAN KURTULMUŞ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI

10 OCAK 2024

ANKARA

Çok değerli Bakanım, İçişleri Bakanlığımızın çok değerli yöneticileri, değerli valilerimiz; hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Sözlerimin başında sizleri burada, gazi Mecliste ağırlamaktan dolayı duyduğum memnuniyeti ifade etmek isterim. Zira bu Meclisin fevkalade önemli iki özelliği var. Bunlardan birisi, devlet kurmuş olan bir Meclis olmasıdır, bir diğeri de millî mücadeleyi en zor şartlarda Meclis çatısını karargâh olarak kullanarak yönetmiş bir Meclistir. Bildiğiniz gibi, Meclisimiz aynı zamanda iki kez gazi olmuş bir Meclistir. Hem Cumhuriyetin kuruluşunda İstiklal Harbi'mizin akabinde gazilik ünvanını kazanmış, hem de 15 Temmuz gecesi hain darbe girişimine karşı millî iradeye sahip çıkarak, bombalanma pahasına bedelini ödemiş bir Meclistir.

Dolayısıyla millî iradenin tecelligâhı ve karar mercii olan, demokrasinin merkezi Türkiye Büyük Millet Meclisinde sizlerle birlikte bu buluşmayı gerçekleştire-

mekten ve sizlere ev sahipliği yapmaktan dolayı onur duyuyorum, sağ olun, var olun, ayaklarınıza sağlık, hoş geldiniz...

Sözlerimin başında “10 Ocak İdareciler Günü” vesilesiyle sizlerin şahsında ülkemizdeki tüm idarecilerin gününü de tebrik ederim.

Ayrıca bugün “Çalışan Gazeteciler Günü”dür, biraz sonra da Mecliste bir başka program daha yapacağız, tüm basın emekçisi kardeşlerimizin “Çalışan Gazeteciler Günü”nü de tebrik ediyorum.

Değerli valiler, değerli idareciler;

İçinde bulunduğumuz bölge ve içinde yaşadığımız zamanın, ileride tarihin yazacağı fevkalade önemli dönemlerden birisi olduğunu, sanırım hepimiz biliyoruz. Dünyadaki güç mücadelelerinin, devletler arasındaki hâkimiyet savaşlarının, bölgeler arasındaki çatışma, çelişki ve siyasi yarışın, ekonomik rekabetin bütün unsurlarıyla tecelli ettiği bir bölgede yaşıyoruz. Bir tarafta Karadeniz’de, diğer tarafta Balkanlar’da, Kafkaslar’da, Orta Doğu’da, hatta Yemen’e kadar uzanan coğrafyada insanlık tarihinin en önemli türbülanslarının yaşandığı bir coğrafyadayız. Bu dönem, ciddi altüst oluşların, yeniden varoluş ve yokoluşların yaşandığı bir dönemdir ve Türkiye olarak böyle bir coğrafyada, böyle önemli olayların yaşandığı bir bölgede, tam da merkezdeyiz. Dolayısıyla bu geniş coğrafyada ortaya çıkan herhangi bir hadise Türkiye’yi de etkilemekte, doğrudan Türkiye’nin siyasi, sosyal

ve ekonomik yapısına tesir etmektedir. Hem dünyadaki gelişmeleri çok yakinen bilmek hem de bunun bölgemize etkilerini yakinen takip etmek gibi bir sorumluluğumuz var.

Ayrıca, yine bu dönemde karşılaştığımız önemli hususiyetlerden birisi, belki insanlığın daha evvel hiç tecrübe etmediği yeni savaş türleriyle karşılaşmış olmamızdır. Örneğin ticaret savaşları, ekonomik savaşlar ve özellikle siz İçişleri Bakanlığımız camiasını yakinen ilgilendiren vekâlet savaşları ki bu bölgedeki en büyük tahribatı yapmaktadır, bunlar yeni tür savaşlardır. Vekâlet savaşları adını verdikleri, hem de süslü bir tanımla ifade ettikleri şey, aslında emperyalizmin yeni oyun planıdır. Kurdukları, kurguladıkları, ellerine silah verip, arkalarına siyasi, istihbari ve askerî destek koydukları terör örgütleri vasıtasıyla, Asya'dan, Afrika'ya kadar bu geniş coğrafyayı ve Orta Doğu'yu kendilerince dizayn etmeye çalışmaktadırlar. Vekâlet savaşlarının kirli araçları olan terör örgütleri, yeni uluslararası ilişkilerin de ne yazık ki kullanışlı birer aparatı hâline dönüşmüştür. Bu yaşanmamış yeni bir durumdur, buna karşı da Türkiye olarak son derece ciddi, son derece uyanık tedbirler almak durumundayız.

Bu terör örgütleri, özellikle bölgemizin etnik ve mezhebi bölünmelerinden, kültürel farklılıklardan, yeni fay hatları oluşturarak, halklar arasındaki savaş ve çatışmaların aktif unsurları hâline geliyorlar. Örneğin DEAŞ diye bir örgütün Orta Doğu coğrafyasında ne iş yaptığına bakarsak, bu söylediğimin ne kadar cid-

di bir hakikat olduğu daha da net anlaşılacaktır. Bugün, komşusu olduğumuz bölgede göçler, iç savaşlar ve etnik yer değiştirmelerin en önemli sebeplerinden birisi olarak terör örgütleri kullanılmaktadır.

Dolayısıyla Türkiye olarak burada verdiğimiz mücadeleyi sadece terör örgütlerine karşı bir mücadele olarak göremeyiz. Diyoruz ya; son terörist kalma-yıncaya kadar bu mücadeleyi sürdüreceğiz, ama bunun bir adım ötesine geçmek, terörün arkasındaki bütün sebepleri ortadan kaldırıncaya kadar bu mücadeleyi sürdürmek zorundayız. Terör örgütlerine verilen destekler, terör örgütlerinin arkasındaki siyasi saikler, tamamıyla ortadan kaldırılmadan, Orta Doğu coğrafyası başta olmak üzere bu bölgeler, maalesef terörün hareket alanı olmaktan kurtulamayacak, kaos ve fitneden uzaklaşamayacaktır. Türkiye, terör örgütlerinin arkasındaki bütün etkenleri, saikleri ortadan kaldıracak kararlılığı gösterecek güçtedir, kimsenin şüphesi olmasın...

Değerli Valilerimiz, değerli yöneticiler;
Bu bölgede bu kadar büyük çatışmalar devam ederken, bu kadar önemli sorunlarla karşı karşıya kalırken Türkiye'nin iki ayağını da sağlam bir şekilde yere basmaktan başka bir şansı yoktur. Bu bölgede güçlü bir ülke olacağız. Cumhuriyet'imizin ikinci asrına girdiğimiz, Türkiye yüzyılı olarak adlandırdığımız şu dönemde, Türkiye olarak hem bölgesel hem küresel güç denklemlerini yeniden kurabilecek ülkelerden birisi olma yolunda emin adımlarla yürüyoruz.

Bu yüzden sözü güçlü, gücü tesirli bir Türkiye'yi oluşturmak için bütün gücümüzle gayret edeceğiz, mücadele vereceğiz. Bu çerçevede en önemli meselelerimizden birisi de içeride birlik ve beraberliğimizi mutlaka sağlamaktır. Halkımızın bütün fertlerinin arasında hiçbir ayırım gözetmeksizin bu ülkenin 85 milyon vatandaşının tamamını özgür ve eşit yurttaşlar olarak kabul ederek, vatandaşlarımızın hepsine devlet adına el uzatacak olan sizlersiniz... Onlar gönüllerini size açabilecekler, sizler de sofralarınızı vatandaşlarımızla paylaşacak olan yöneticilersiniz. Onun için bu dönemde tarihî bir sorumluluğun sahibi olduğunuzu bir kere daha hatırlatmak isterim ve Allah'tan işlerinize kolaylıklar vermesini, ayağınıza taş değdirmemesini niyaz ederim.

Değerli Valiler, değerli idarecilerimiz;
Bizim devlet geleneğimiz; aynı zamanda bir siyaset felsefesi, siyaset ahlakı ve devlet yönetimi tecrübesini de içinde barındırmaktadır. Hepimizin yakinen bildiği, devletin işlerini yönetmede temel düsturumuz olan, tabiri caizse yolumuzu aydınlatan temel şiarlardan birkaç tanesini bir kere daha, başta kendim olmak üzere sizlere hatırlatmak isterim.

Öncelikle bizim devlet felsefemizin temelinde yatan umde; **“Devlet-i Ebed Müddet”** fikridir. Yani bizim için devlet sadece isminden müteşekkil bir araç değil, devlet milletin müşahhas bir şekilde örgütlenmiş şeklidir ve ezelden ebede kadar uzanacak bir devamlılığı sağlamak imkânıdır. Onun için bu topraklarda kur-

duğumuz devletlerin ve daha öncesinde, Anadolu'ya gelmeden evvel kurduğumuz devletlerin de tamamı, bu süreklilik fikrini taşır ve bir öncekinin devamı şeklinde gelişmiştir. Ne yazık ki, bazıları tarihi okurken oryantalist perspektifte okuyorlar. Ya da tarihi sanki her sayfasında başka bir hikayenin anlatıldığı, birbirinden kopuk efsaneler gibi okuyorlar.

Hâlbuki Türk devleti, tarihi bir bütünlük, bir devamlılık arz eder.

Bizim için Selçuklu Devleti'nin devamı Osmanlı Devleti'dir, onun devamı da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'mizdir. Bunlar birbirinin zamansal devamıdır ve bu devletlerin hiçbirisi, bir diğerinin rakibi, bir diğerinin karşıtı veya alternatifi değildir. Ve inşallah Türkiye Cumhuriyeti'miz kıyamete kadar ebediyen yaşayacak ve Devlet-i Ebed Müddet fikri böylece dalları gelecek zamanlara uzanan bereketli bir ağaç gibi bu topraklarda kökleşecektir.

Devlet felsefemizin önemli düsturlarından diğeri ise **“insanı yaşat ki devlet yaşasın”** fikridir. Söylemesi belki çok kolay bir cümledir, ama bu cümlemin hakikatini gerçekleştirmekse bir ömür alır, her birimizin hayatımız boyunca yapacağımız bütün işlere aksettirmemiz gereken temel bir şiardır. Devleti yaşat ki insan yaşasın değil, insanı yaşat ki devlet yaşasın. Aslanan insandır, aslanan ferttir. Aslanan; Allah'ın yaratılıştaki eşit insanlar olarak yeryüzüne gönderdiği insanlardır, yani aslanan **“Hazreti İnsan”**dır. Ancak; insanı eş-

refi mahlukat olarak kabul eden, insanı aynı zamanda dünyanın yaratılışının merkezine koyan bir fikrin mensupları, **“insanı yaşat ki devlet yaşasın”** diyebilir. Onun için ecdadımızın bize yapmış olduğu bu tavsiye, hayatımızın sonuna kadar onurla taşıyacağımız bir miras gibidir.

Bizim yolumuzu aydınlatan bir diğer husus ise **“devlet hacet kapısıdır”** sözüdür. Yani vatandaş gelecek, maruzatını, talep ettiğini eksikliğini, ihtiyaç duyduğunu devletten isteyecektir. Onun için sizler, devletin halka uzanan eli, sizler devletin halka açılan sofrası, sizler devletin halka açılan gönülleri olacaksınız. Böyle devam ettiğimiz zaman, vatandaş da rahat bir şekilde devletin kapısını çalabilecektir.

Şunu büyük bir iftiharla ifade edebilirim ki: Devlete ulaşılamayan günler geride kalmıştır. Devleti hacet kapısı gören vatandaşlarımıza karşı; aslolanın millet olduğunu bilen, insanı yaşat ki devlet yaşasın fikriyle hareket eden ve asli işinin halka hizmet etmek olduğunu, halka hizmetkâr olmak olduğunu bilen sizler sayesinde; devlete ulaşamamak meselesi artık Türkiye'nin mazisinde kalmıştır.

“ Artık devlet-millet uzaklaşmasını veya devlet-millet çatışmasını değil de, devlet-millet kaynaşmasını özellikle siz değerli valilerimiz ve idarecilerimiz sayesinde çok güçlü bir şekilde

yaşıyoruz. Valilerimiz artık hayatın içinde, bizimle birlikte. ”

Ama gençlik yıllarımızda vali dediğiniz kişiyi vatandaş görmez, tanımazdı bile. Sadece büyük şehirlerde değil, diğer şehirlerde bile vatandaş valinin yüzünü göremez, tanıyamazdı... İnsanlar, emniyet müdürünü görmezdi, kaymakamı bilmezdi, devleti temsil eden unsurlar millettten çok uzaktaydı, yukarıdaydı, Necip Fazıl Üstadın dediği gibi **“hükümet dediğin çatık kaşlı bir zat”**tı. Millet sadece jandarmayı bilir, onu da sadece dipçiğiyle hatırlardı. Hatta ve hatta emniyet müdürlüğünün veya karakolun önünden geçerken, vatandaş korkuyla karşı kaldırıma geçer, oradan yürümeye devam ederdi.

Allah'a çok şükür bunların hepsi geride kaldı, artık devletin bütün yöneticileri hayatın içerisinde vatandaşla birlikte, devlet-millet kaynaşmasını temin etmiş vaziyettedir. Bu temel şiarlarımızdan ödün vermediğimiz, bunları daha da geliştirdiğimiz sürece Allah'ın izniyle Türkiye'nin önü açıktır. İçeride birliği, dirliği sağlamak imkânımız fevkalade kuvvetlidir, güçlüdür ve bu bağlamda Türkiye düşmanlarının da Türkiye'ye zarar verme imkân ve ihtimali yoktur, olmayacaktır.

Değerli yöneticiler, değerli dostlarım;

Müsaade ederseniz devlet adamlarında, valilerimizde, yöneticilerimizde bulunması gereken bazı hususları önce kendime hatırlatarak, sizlerle paylaşmak istiyorum.

Türk devlet geleneğinde çok önemli bir terbiye ve görgü sistemi vardır. Aslında devlet idaresi hem çok değerli bir tecrübeler manzumesidir, hem de bu birikimle, bir yönetim felsefesi, bir idare sistemi kurulmuştur.

Bizler bunların hepsinin, “siyasetname” adı altında okuyacağımız şaheser niteliğindeki siyaset metinlerinde tasvir edildiğini görürüz. Şöyle ki; Padişah fermanıyla yapılan atamalarda bile, hem tayin bildirisi ifade edilir, hem de ilgili kişiye, nasihatname veya vasiyetname niteliğinde önemli şeyler yazılırdı. Bunlardan sadece bir tanesini hatırlatmak isterim:

Sultan Muhammed Han, Gazi Evrenos Paşa'yı, Rumeli Beylerbeyi olarak atadığı fermanında çok önemli bir nasihatte bulunuyor. Gazi Evrenos Bey aynı zamanda Balkan kökenlidir. Nasihatnamede diyor ki; sen oraya gideceksin, oradakilerin bir kısmı senin akrabaları, tanıdığın, hemşehridir muhakkak, lakin yıllar var ki onları görmedin, zannetme ki o insanlar yıllar evvel bıraktığın şekilde dururlar. Nasıl ki insanların fiziki yapıları değişir, vücut şekilleri yıllar içinde dönüşürse, insanların fikrî ve ruhi durumları da değişir. Onlara bıraktığın şekliyle değil, bulduğun şekliyle muamele edeceksin. Şimdi bu belki de ciltler boyu anlatılacak bir tavsiyedir.

Bu anlamda bizim şaheser siyaset metinlerimiz arasında Nizamülmülk'ün Siyasetnamesi, Koçi Bey'in Risalesi, Lütfi Paşa'nın Asafnâme'si ve Defterdar Sarı Mehmed Paşa'nın Nesâyihü'l-Vüzerâ ve'l-Ümerâ adlı

eserlerinde, fevkalade önemli tespitler ve özellikle de devlet adamlarına ve valilere tavsiyeler var, bunlardan birkaç tanesini sizlerle paylaşmak isterim.

Yusuf Has Hacib'in, Kutadgu Bilig'inde ifade ettiği en önemli hususlardan birisi, valilerde ve idarecilerde olması gereken; **yüksek vazife şuurudur**. Devlet adına bir ilde, bir bölgede bütün sorumluluğu üzerine almış olan valilerin, Yusuf Has Hacib'e göre; mutlaka çok yüksek bir sorumluluk bilinciyle hareket etmesi gereklidir. Bu hasletin, bütün işleri kolaylaştıracak en güzel anahtar, en temel düstur olduğunu ifade ediyor nasihatnamesinde.

Yine aynı şekilde diğer siyasetnamelerin hepsinde ifade edilen önemli hususlardan bir diğeri ise, valilerin ve devlet adına yönetenlerin, mutlaka **adaleti sağlamak mecburiyetinde olduklarıdır. Adalet mülkün temelidir sözü, bizim yönetim ilkelerimizin başında gelir**. Bu söz, sadece güzel levhaların üzerinde hat yazılarıyla bir süsleme maksadıyla değil, devletin ana direğini sağlam tutabilmek için söylenmiştir. Bu yüzden; adaleti olmayan devlet, refahı da sağlayamaz, geleceği de olmaz fikri, bütün siyasetnamelerimizde bize öğretilmiştir.

Yine aynı şekilde özellikle Nizamülmülk'ün ifade ettiği hususlardan birisi, valilerin **ilim sahibi olması** gerekliliğidir. Yani dünyada nelerin olup bittiğine dair bilgiler, kainata ilişkin ilimler, valilerin sahip olması gereken hasletlerdendir ve işlerini yaparken de ilmi bir

anahtar olarak kullanmaları gerektiğini bize tavsiye ediyor.

Sadece adaleti sağlamak değil, zulmü ortadan kaldırmak da valilerimizin vazifesidir. Zulmün her şekilde önlenmesi, eğer varsa bu zulmü işleyenlerin bertaraf edilmesi, yani zulmün ortadan kaldırılması da adaletin tesisinin ilk şartıdır. Özellikle Defterdar Sarı Mehmet Paşa'nın risalelerinde, bu konuda uzun uzun tavsiyelerde bulunduğunu, zulmü önlemenin, ortadan kaldırmanın nasıl hayati bir sorumluluk olduğunu okuruz.

Bir başka mesele yine hepimizin bildiği bir konudur; **işi ehline vermek** meselesi... Nizamülmülk şöyle der nasihatlerinde; **“... bir iş yaptığınız zaman emaneti ehline veriniz ve hükmettiğinizde adaletle hükmediniz. Ne emaneti ehline vermek ne de adaletle hükmetmek keyfi bir meseledir...”** yani yöneticinin kabiliyetini artıran, ekstra bir unsur değil, her yöneticinin mutlaka uyması gereken bir husustur, bunun için işi ehline vermek ve adaletle hükmetmek hepimizin asli şiarı olmalıdır..

Bize öğretilen bir başka husus ise, **istişare** meselesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış törenine ait fotoğraflardan da bilirsiniz, o sancakların üzerinde şu ayet yazılıdır: **“Onların işleri, kendi aralarında istişareyledir”** Demokrasinin temeli de budur, insanlar kendi aralarında istişare ederek en doğruyu bulurlar. Yöneticiler de bu anlamda bilmediklerini ehlinden

sorarak, öğrenerek, emaneti ehline vererek ve istişareyle idare ederlerse, toplumsal huzur daim olur.

Bu siyasetnamelerde bize verilen en önemli nasihatlerden bir diğeri ise, **yöneticinin tevazu sahibi olmasıdır**. Halkımızın da özellikle çok dikkat ettiği hususlardan birisi budur. Kibir şeytan işidir, tevazu ise iyi insan işidir. Bırakın iyi bir yönetici olmayı, bırakın iyi bir siyasetçi olmayı, iyi bir insan olmak için bile tevazu şarttır. Tevazu, aslında insanın ruhi büyüklüğünün ve ruhi dinginliğinin de dışı vuran şeklidir ve bu millet öylesine asil, öylesine irfan sahibi bir millettir ki, karşı kaldırımında yürürken kibirle geçen insanın kokusunu alır ve ondan uzaklaşır.

“**Özellikle bu makam ve mevkilerin her birimize emanet edildiğini, bu makamların aslında milletin makamları olduğunu bir dakika bile unutmamız gerekir.**”

Bendeniz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 30. Başkanımı, benden evvel 29 Meclis Başkanı geçti, bunların tamamı şu anda ya eski Meclis Başkanı veya vefat etmiş büyüklerimizdir, ben de eğer hayatta olursam, bir müddet sonra eski Meclis Başkanı olacağım. Hatta Allah'ın ne kadar bir ömür takdir ettiğini bilmiyoruz, bir zaman gelecek hepimiz tarihin içinde, eski insanlar olacağız.

İnsanın en büyük handikapı, kendini mühim insan hissetmesidir. Bu cümlemin altını çizmek isterim, insanın en büyük handikapı kendini mühim insan hissetmesidir ve elindeki imkânların ebedî olduğunu sanmasıdır. Hz. Adem ile Havva'nın cennetten kovulmasına vesile olan şey, sadece bir elma değildir, bildiğiniz gibi o elma Şeceretü'l Huld'un ağacının meyvesiydi, şeytan diyor ki bu ölümsüzlük ağacıdır, buradan bir meyve yersen, ebedî olursun. Oysa dünyadaki hiçbir şey baki değildir. Ne mallar, ne makamlar, ne şan şöhret, ne de herhangi bir dünyevi şey hiç kimseye baki değil, hiç kimsenin kişisel zimmeti değildir.

Bu anlamda bu makamların hepsi gelip geçicidir. Allah, kalıcı, hayırlı işler yapabilmeyi nasip etsin. Hele ki sizler, her gün halkın içinde olduğunuzdan dolayı şöyle büyük bir imkânınız da var: Bizim milletimizin ufak bir işini halletseniz, hacet kapısında bir işi görüldüğünde, hemen **“Allah razı olsun”** der. Böyle diyenlerin arasından bir tanesinin duası kabul olsa, dünyanız ve ahiretiniz abad olur. Dolayısıyla bu anlamda da tevazu içerisinde işlerimizi görmek bizim için çok önemli unsurlardan birisidir.

Ayrıca, **işlerin kontrolle takip edilmesi**, bizim bütün geleneksel metinlerimizde gördüğümüz hasletlerdendir. Şunu unutmayalım ki; sizin takip etmediğiniz hiçbir iş sona erdirilemez. Dolayısıyla en üst düzeydeki yöneticiler olarak işlerimizi takip etmek ve onun sonuçlarını alıp, değerlendirmek zorundayız.

Bir başka önemli meziyet ise, itidal içerisinde hareket etmektir. Nihayetinde yönetici olmakla birlikte her birimiz insanız. Kızgın, fevri veya yorgun anlarımız olabilir. Hatta moral bozukluğu içerisinde olduğumuz anlar olabilir, bütün bunların hepsinde hiç kaybetmeyeceğimiz şey, **itidaldır**. İtidal ile insanlara yaklaşsanız, insanlar da size sevgiyle ve inançla mukabele ederler.

Son olarak da şunu söylemek isterim, yöneticiden beklenen en kapsayıcı vasıf ise, **cömertlik ahlakıdır**. İnsanlar, cömertleri severler. İnsanlara çok küçük de olsa ufak ikramlar, ufak ihsanlarda bulunmak, her zaman gönül alıcıdır. Büyüklerimizin söylediği **“insan, ihsanın kuludur”** sözü de bunu anlatır, yönetici yönettiği insanların kalbini fethedecek destekler bulmalıdır.

Değerli valiler, değerli idareciler;

Bunları sizlere Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araya gelmişken ifade etmeyi bir sorumluluk olarak telakki ediyorum. Gerçekten çok önemli bir dönemden geçiyoruz. Dünya şu anda İkinci Dünya Savaşı öncesindeki şartlar neyse, onların hepsine sahiptir. Fevkalade büyük bir huzursuzluk içindedir, diken üstünde oturmaktadır. Maalesef dünyanın büyüğü bozulmuş, terazisi ve bütün dengeleri kırılıp alt üst olmuştur. Öyle görünüyor ki önümüzdeki dönem -ne kadar devam edeceğini bilemeyiz- ama dünya sistemi yeni bir dengeye kavuşana kadar bu türbülanslar devam edecektir. Tüm bu hareketlilikler, Çin Denizinden Afrika'ya kadar her gelişme, Türkiye'yi çok yakın-

dan ilgilendirmektedir. Bunun için biz içeride dirliğimizi, birliğimizi sağlayıp, devlet millet kaynaşmasını en üst seviyeye çıkartacağız. Bizlerden kaynaklanan eksik, ihmal veya kusur olmamalıdır.

İçimizdeki farklılıkları bir zenginlik vesilesi bilerek, demokrasiyi adalet ve özgürlük prensipleriyle bütünleştirerek yolumuza devam edeceğiz. Türk Devleti olarak önümüzdeki en önemli sorumluluklardan birisi de yeni bir dünya kurulurken, ülkemiz ve dünya adaleti için gece gündüz mücadele etmektir.

Sözgelimi, İsrail'in Filistin'de, Gazze'de yapmış olduğu zulümler, faşist İsrail yönetiminin sadece mazlum insanlara ödettiği ağır bedellerden ibaret görülemez. Netanyahu ve çetesi Filistin ve Gazze'de bir insanlık suçu işlemektedirler. Bugün Gazze'de katliam boyutlarını çoktan aşan bir soykırım icra ediyorlar. Ama ondan daha da önemlisi uluslararası sistem böylesine büyük bir vahşete kılını bile kıpırdatmadan, hiçbir tedbir almadan sadece seyirci kalmaktadır. Burada yeni bir küresel siyasi mimarinin inşa edilmesi, insanlığın önündeki en temel ödevlerden birisidir. Ancak bunu da, az evvel saydığımız meziyetleri kuşanmış bir medeniyet inşa edebilir...

Asrımızda Türkiye'ye böyle büyük bir sorumluluk düşüyor. İnsanlar arasında böyle vicdansız bir hiyerarşiyi uygulayan, Ukrayna'da insanlar öldürüldüğünde bunu bir savaş suçu olarak kabul edip, Filistin'de bebeklerin kundaklarında kurşunlanmasına seyirci

kalan, ses çıkartmayan, hatta ve hatta bunu İsrail'in meşru müdafaa hakkı olarak gören zihniyet, Allah aşkına yeryüzünde nasıl adaleti sağlayacak?

Bu anlamda insanlar arasında hiçbir hiyerarşiyi kabul etmeyen, her insanı yaratılıştta eşit haklara sahip olarak gören bir medeniyete ihtiyacımız var, işte o medeniyet de bizim medeniyetimizdir. Biz bu medeniyetin değerleri üzerinden küresel sistemi yeniden inşa edecek bir kararlılıkla yolumuza devam edeceğiz, bu bizim sorumluluğumuzdur.

Bunun bir günde, birkaç günde veya birkaç yılda gerçekleştirebilecek bir şey olmadığını tabii ki biliyorum. Ama biz köklerimizle buluştukça, biz değerlerimizi bugünün şartları içinde ve bugünün kavramları ile yeniden ürettikçe, yeryüzünde bu anlamda öncü olmak da bu millete nasip olacaktır.

Bir başka mesele ise devletlerin egemen eşitliği meselesidir. Şimdi tüm hukuk metinlerinde, **devletlerin egemen eşitliği ilkesi** yer alır ve bu aynı zamanda insan haklarının da en temel hususlarından birisidir. Ama Allah aşkına 198 ülke bir tarafta bir karar veriyor, bir tane ülke **“hayır, ben bu karara uymuyorum”** diyor, o iş yüyürlüğe giremiyor. Yani 7 milyar insanı temsil eden devletler topluluğunun kararı çöp tenekesine atılıyor, bir tane emperyalist devletin ortaya koyduğu fikir uluslararası sistemin kararı oluyor, böyle bir sistem yürümez! Onun için temelinde hakkaniyet, adalet olan yeni bir sistemi kurmak, inşa etmek,

bunun öncülüğünü yapmak da Türkiye'nin vazifesidir. Bütün gücümüzü bu alanlarda seferber edeceğiz, ama ilk işimiz Türkiye'nin önce kendi içerisindeki bütün sorunlarını gerçekten karşılıklı rızayla, insanlar arasında meşveretle, istişareyle ve demokratik olgunlukla çözebilecek bir çizgide yoluna devam etmesidir.

Bu süreçte 45'e yakın meclis başkanı, başbakan ve cumhurbaşkanıyla 7 Ekim'den bu yana görüşmeler yapmış, Avrupa Birliği ve G-20'de meclis başkanlarıyla müzakerelerde bulunmuş birisi olarak şunu gördüm ki: Özellikle Batı ülkelerinin yöneticilerine bu konuda bir şey anlatmak mümkün değil. Bir kısmı için, şunu çok net söyleyebiliriz: İsrail'den daha fazla İsrailci bir şekilde hareket ediyorlar! Peki bizler ne yapıyoruz?

“ Nerede Birleşmiş Milletler diye sorarken, nerede Avrupa Birliği derken, nerede Batı ülkeleri diye sorgularken, nerede şu İslam İşbirliği Teşkilatı üyeleri diye sormak hakkımız değil midir? ”

Bu kadar Müslüman ülke, ne yazık ki bu süreçte üzerine düşen sorumluluğu yerine getirememiştir. Onun için bizim içeride şuurlu, uyanık ve ne yaptığını bilen bir şekilde yolumuza devam etmek zorundayız. Önce bölge-mizde sulhu selameti temin etmek ve daha sonrasında da Fas'tan Endonezya'ya kadar çok geniş bir coğrafyaya yayılan ve çok farklı imkânlarla sahip olan İslam dünyasını uyandırmak, uyarmak ve onlarla da ortak bir noktada buluşmak zorundayız, bu bizim vazifemizdir.

“ İsrail şu kadar büyük askerî güce sahip diyorlar, arkasında Amerika var diyorlar, arkasında Avrupa Birliği var diyorlar... Dünyanın hiç denememiş silahlarına sahip olduğunu da biliyoruz. Dünyanın bütün finansal sistemin etkileyen ve yöneten uluslararası Siyonizm ağı olduğu söyleniyor... Dünyanın etkin tüm medya kuruluşlarında hâkimler deniyor... Ama İsrail'in gücünü bunlar oluşturmuyor. İsrail'in en büyük gücü, İslam dünyasının dağınıklığı, kararsızlığı, inisiyatifsizliği ve hareket edemez hâlde olmasıdır. ”

Aynen ecdadımız gibi önce kendi obamızı düzenleyeceğiz sonra yakın coğrafyadaki gönül dostlarımızı ve nihayetinde üçüncü halka olarak İslam dünyasının bütün halklarını ortak bir anlayış etrafında toparlayacak bir kararlılığı ortaya koyacağız.

Türkiye'nin tarihi bir sorumluluğu yeniden yüklenmek üzere olduğu bir dönemin arefesindeyiz. Bunu sadece temenni ettiğim için söylemiyorum, bu ülke Allah'ın izniyle ikinci yüzyılını çok başarılı bir şekilde sürdürerek, dünyada örnek, lider, öncü ülkelerin başında gelecektir. Bugün Birleşmiş Milletlerin yeniden yapılmasını bir temenni olarak söylüyoruz, ama inşallah Birleşmiş Milletlerin hakkaniyet ve adalet prensipleriyeniden kurulduğunu da insanlık alemi görecektir...

Bugün medyada ve özellikle televizyon kanallarında halen İsrail'in propaganda gücünü ve hâkimiyetini görüyorsunuz. Ama çok yakın zamanda Netanyahu ve

çetesinin, yaptıkları katliamlar yüzünden, uluslararası adalet önünde hesap verdiğini ve işlediği insanlık suçlarından dolayı yargılanıp ceza aldığını hep birlikte göreceğiz.

Bizim milletimizin bir özelliği var, **bizim milletimiz sözünün eridir**. Bir şey söylerse o söylediği sözü yerine getirmek için mücadele eder. Bu sözünün eri olmak özelliği Türk Devleti'nin devlet geleneğinin içerisinden süzülüp gelen bir haslettir. Bu anlamda devletimiz uluslararası ilişkilerde ilkeli duruşuyla, diğer ülkeler tarafından dikkatle takip edilen bir devlettir. Allah yolumuzu açık etsin, Allah sözümüzü kuvvetlendirsin. Allah dostlarımızı sadık, ufkumuzu aydınlık eylesin.

Hepinize başarılar diliyorum. Valisi ve yöneticisi olduğunuz illere döndüğünüzde oradaki vatandaşlarımıza, milletimize, selam ve saygılarımızı iletmenizi istirham ediyor, hepinize çok teşekkür ediyorum.

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz Türkiye Büyük Millet Meclisimize....

